

Bryssel 5.7.2019
COM(2019) 323 final

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE

Viidestoista kertomus 29. huhtikuuta 2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 866/2004 täytäntöönpanosta ja sen soveltamisesta 1. tammikuuta ja 31. joulukuuta 2018 välisenä aikana aiheutuneesta tilanteesta

{SWD(2019) 290 final}

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE

Viidestoista kertomus 29. huhtikuuta 2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 866/2004 täytäntöönpanosta ja sen soveltamisesta 1. tammikuuta ja 31. joulukuuta 2018 välisenä aikana aiheutuneesta tilanteesta

Vuoden 2003 liittymisasiakirjan pöytäkirjassa nro 10 olevan 2 artiklan mukaisesta järjestelystä annettu neuvoston asetus (EY) N:o 866/2004¹, jäljempänä 'vihreää linjaa koskeva asetus', tuli voimaan 1. toukokuuta 2004. Siinä määritellään ehdot, joiden mukaisesti EU:n lainsäädäntöä sovelletaan henkilöiden, tavaroiden ja palvelujen liikkumiseen Kyproksen tasavallan hallituksen tosiasialliseen hallintaan kuuluvien ja sen hallintaan kuulumattomien alueiden välisen linjan yli. Kyseisten sääntöjen tehokkuuden varmistamiseksi niiden soveltaminen on ulotettu koskemaan näiden alueiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvan itäisen tukikohta-alueen, jäljempänä 'itäinen tukikohta-alue', väliin jäävää raja-aluetta.²

Tämä kertomus kattaa 1. tammikuuta ja 31. joulukuuta 2018 välisen ajanjakson.

Raportointijaksolla komissio on jatkanut rakentavaa vuoropuhelua asetuksen täytäntöönpanosta Kyproksen tasavallan viranomaisten, tukikohta-alueen hallinnon ja Kyproksen turkkilaisen kauppakamarin kanssa.

1. HENKILÖIDEN LINJANYLITYS

1.1. Ylitykset hyväksytyissä ylityspaikoissa

Asetus muodostaa vakaan oikeudellisen kehyksen kyproslaisten, muiden EU:n jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden kansalaisten liikkumiselle vihreän linjan, jäljempänä 'linja', yli hyväksytyissä ylityspaikoissa. Vuonna 2018 linjan ylittäneiden kyproksenkreikkalaisten määrä kasvoi, kun taas linjan ylittäneiden kyproksenturkkilaisten määrä laski aiempiin vuosiin verrattuna.

Kyproksen tasavallan poliisilta, jäljempänä 'CYPOL', saatujen tietojen mukaan raportointijakson aikana 1 014 340 kyproksenkreikkalaista henkilöä (edellisenä vuonna 646 569) ja 486 040 kyproksenkreikkalaista ajoneuvoa (edellisenä vuonna 267 467) ylitti linjan hallituksen hallinnassa olevilta alueilta Kyproksen pohjoisosaan, ja 1 076 667 kyproksenturkkilaista henkilöä (edellisenä vuonna 1 140 682) ja 417 629 kyproksenturkkilaista ajoneuvoa (edellisenä vuonna 435 882) ylitti linjan Kyproksen pohjoisosasta hallituksen hallinnassa oleville alueille³. Linjan ylittäneiden kyproksenkreikkalaisten määrän merkittävä kasvu sekä linjan ylittäneiden

¹ EUVL L 161, 30.4.2004, s. 128. Asetus, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 15 päivänä heinäkuuta 2013 annetulla neuvoston asetuksella (EU) N:o 685/2013 (EUVL L 196, 19.7.2013, s. 1), tunnetaan vihreää linjaa koskevana asetuksena.

² Ks. vihreää linjaa koskevan asetuksen johdanto-osan 3 kappale.

³ Kyproksen tasavallan viranomaiset eivät tilastoi kyproksenkreikkalaisten paluuta hallituksen hallinnassa oleville alueille eivätkä kyproksenturkkilaisten paluuta Kyproksen pohjoisosaan.

kyproksenturkkilaisten määrän hienoinen lasku johtuivat etupäässä Turkin liiran arvon heikkenemisestä suhteessa euroon vuonna 2018.

Muiden EU:n kansalaisten kuin kyproslaisten sekä kolmansien maiden kansalaisten linjanylitykset lisääntyivät edelleen. Muut EU:n kansalaiset kuin kyproslaiset sekä kolmansien maiden kansalaiset ylittivät linjan raportointijaksolla 1 129 293 kertaa (edellisenä vuonna 822 318).

Edellä mainitut CYPOLin toimittamat luvut eivät kuitenkaan sisällä tietoja henkilöistä ja ajoneuvoista, jotka tulivat Kyproksen pohjoisosasta ja ylittivät linjan Pergamosin ja Strovilian ylityspaikoissa, jotka kuuluvat Yhdistyneen kuningaskunnan itäisen tukikohta-alueen hallinnon alaisuuteen. Itäisen tukikohta-alueen toimittamien tietojen mukaan 236 156 kyproksenkreikkalaista henkilöä (edellisenä vuonna 140 913) ja 133 270 kyproksenkreikkalaista ajoneuvoa (edellisenä vuonna 59 852) ylitti linjan Kyproksen pohjoisosaan. Samanaikaisesti 471 690 kyproksenturkkilaista henkilöä (edellisenä vuonna 457 314) ja 292 099 kyproksenturkkilaista ajoneuvoa (edellisenä vuonna 272 090) ylitti linjan toiseen suuntaan.⁴

Kaksi uutta ylityspaikkaa, Deryneia ja Lefka-Apliki, aloitti toimintansa 12. marraskuuta 2018.⁵

Vuonna 2018 ylityspaikoissa työskentelevän CYPOLin henkilöstön määrä kasvoi 69:stä 95:een, sillä Deryneian ja Lefka-Aplikin ylityspaikkoihin palkattiin 26 työntekijää.

Kyproksen turkkilaisyhteisön keräämien tietojen mukaan sekä kyproksenkreikkalaisten henkilöiden (1 633 076) että kyproksenkreikkalaisten ajoneuvojen (731 215) ylitykset hallituksen hallinnassa olevilta alueilta Kyproksen pohjoisosaan lisääntyivät vuonna 2018 (edellisenä vuonna henkilöiden ylityksiä oli 1 066 284 ja ajoneuvojen 392 300). Tiedoista käy ilmi, että linjan toiseen suuntaan ylittäneiden kyproksenturkkilaisten henkilöiden (1 759 837) määrä väheni hieman (edellisenä vuonna 1 796 353), mutta kyproksenturkkilaisten ajoneuvojen (794 474) määrä kasvoi (edellisenä vuonna 782 656). Toimitettujen tilastojen mukaan 1 814 194 muuta EU:n kansalaista (lukuun ottamatta kyproslaisia) ja kolmansien maiden kansalaista ylitti linjan hallituksen hallinnassa olevilta alueilta Kyproksen pohjoisosaan (edellisenä vuonna 1 546 475).

Linjanylityksiin ei vuonna 2018 liittynyt välikohtauksia. Kyproksen tasavallan viranomaiset eivät kuitenkaan päästä EU:n kansalaisia kuljettavia kyproksenturkkilaisia linja-autoja edelleenkaan hallituksen hallinnassa oleville alueille.

Kyproksella olevien YK:n valvontajoukkojen (UNFICYP) tuella molempien yhteisöjen uskonnonharjoituksen helpottamista jatkettiin.⁶ YK:n valvontajoukot panivat merkille, että

⁴ Muista kuin kyproslaisista EU:n kansalaisista ja kolmansien maiden kansalaisista ei ole saatavilla tilastoja kuluvalta raportointijaksolta.

⁵ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/1472, annettu 26 päivänä elokuuta 2015 (EUVL L 225, 28.8.2015, s. 3–4).

⁶ YK:n pääsihteerin kertomus UNFICYP:stä (S/2019/37), 11. tammikuuta 2019, kohta 31.

niille esitettyjen, uskonnollisten toimitusten helpottamista Kyproksen pohjoisosissa koskevien pyyntöjen pohjalta myönnettiin enemmän lupia kuin samalla jaksolla vuonna 2017.

1.2. Laiton muuttoliike linjan yli ja turvapaikanhakijat

CYPOLin luvut vuodelta 2018 osoittavat, että linjan Kyproksen pohjoisosasta hallituksen hallinnassa oleville alueille laittomasti ylittäneiden määrä kasvoi huomattavasti. Vuonna 2018 linjan ylitti 4 451 laitonta tulijaa, kun vastaavat luvut vuosina 2017, 2016 ja 2015 olivat 1 686, 1 499 ja 1 290. Laittomien tulijoiden yleisimmät lähtömaat olivat Syyria (1 573), Kamerun (472), Pakistan (444), Bangladesh (391) ja Irak (328). Muuttoliikkeen voimakas kasvu aiheuttaa yhä enemmän huolta Kyproksen tasavallan viranomaisille.

Näistä 4 451 laittomasta tulijasta 95 prosenttia (4 233 henkilöä) on hakenut kansainvälistä suojelua Kyproksen tasavallassa. Turvapaikanhakijoiden yleisin lähtömaa oli Syyria (1 571 hakemusta). Kyproksen tasavallan viranomaiset ilmoittivat, että hyväksytyjen turvapaikkahakemusten määrä kasvoi huomattavasti vuoteen 2017 verrattuna.

CYPOL on tunnistanut tulijoita samojen kriteerien perusteella kuin aikaisempinakin vuosina eli lähinnä kyseisten tulijoiden matka-asiakirjoihin sisältyvien tietojen ja näiden omien lausuntojen perusteella. Arvion perusteella lähes kaikki tulijat, jotka linjan laittoman ylityksen jälkeen oli pysäytetty hallituksen hallinnassa olevilla alueilla, olivat aiemmin saapuneet Kyproksen pohjoisosaan Turkin alueelta.

Kyproksen turkkilaisyhteisö on vahvistanut komissiolle jälleen kerran, että Kyproksen pohjoisosassa on jatkettu toimia laittoman maahanmuuton estämiseksi. Vuonna 2018 Kyproksen pohjoisosaan evättiin pääsy 3 773 henkilöltä⁷. Lisäksi 870 henkilöä⁸, jotka oli otettu kiinni Kyproksen pohjoisosassa, palautettiin Turkin mannermaan alueelle, jossa he olivat oleskelleet viimeksi ennen saarelle saapumista.

Molempien yhteisöjen edustajat tapasivat säännöllisesti YK:n alaisessa rikosasioita käsittelevässä teknisessä komiteassa (TCCCM). Yhteisöt käyttivät edelleen komitean jatkeeksi perustettua yhteistä viestintätoimistoa (Joint Communications Room), joka tarjoaa foorumin rikosasioita koskevalle tietojenvaihdolle.

CYPOL on kuvannut yhteistyötä muiden Kyproksen tasavallan hallintoyksikköjen ja itäisen tukikohta-alueen hallinnon kanssa erittäin hyväksi.

Itäinen tukikohta-alue

Laiton muutto Kyproksen pohjoisosasta itäisen tukikohta-alueen kautta on lisääntynyt. Vuonna 2018 otettiin kiinni 18 linjan laittomasti ylittänyttä henkilöä.⁹ Linjanylitys evättiin

⁷ Henkilöiden lukumäärä kansalaisuuden mukaan jaoteltuna: turkkilaisia 380, syyrialaisia 411, turkmenistanilaisia 708, iranilaisia 284, irakilaisia 333, muita kansalaisuuksia 1 657.

⁸ Henkilöiden lukumäärä kansalaisuuden mukaan jaoteltuna: turkkilaisia 373, pakistanilaisia 85, nigerilaisia 58, syyrialaisia 54, turkmenistanilaisia 20, muita kansalaisuuksia 280.

⁹ Itäisellä tukikohta-alueella pysäytetyistä 18 laittomasta tulijasta 12 haki turvapaikkaa, ja heidät luovutettiin Kyproksen tasavallan viranomaisille. Heidät lisättiin niiden henkilöiden kokonaismäärään,

1 248 henkilöltä. Suurimman ryhmän (277 henkilöä) muodostivat Turkin kansalaiset. Kyproksen tasavallan liittymisasiakirjan pöytäkirjan nro 3 asiaankuuluvien määräysten mukaisesti itäisen tukikohta-alueen viranomaiset epäivät linjanylityksen myös muilta Kyproksen pohjoisosan kautta saapuvilta ulkomaalaisilta, jotka olivat Yhdysvalloista, Ukrainasta, Venäjältä, Argentiinasta ja Bosnia ja Hertsegovinasta.¹⁰ Kyseiset henkilöt ohjattiin itäisen tukikohta-alueen ulkopuolella sijaitseviin ylityspaikkoihin maahantulon käsittelemiseksi Kyproksen tasavallan asiassa soveltamien vaatimusten mukaisesti.

Tukikohta-alueen virkamiehet pitävät yhteistyötään Kyproksen tasavallan kanssa edelleen erinomaisena.

Ylityspaikkojen ulkopuolella tukikohta-alueen poliisi suoritti riskeihin ja tiedusteluun perustuvaa partiointia laittoman maahantulon torjumiseksi. Tätä partiointia täydennettiin tukikohta-alueen tullin ja sotilashenkilöstön suorittamalla partioinnilla.

Paikallisilla asukkailla ja maanviljelijöillä on Pergamosin kylässä ja sen läheisyydessä neljä luvattonta ylityspaikkaa, joita on erityisen vaikea valvoa. Kuten aiemmissa kertomuksissa on todettu, nämä luvattomat ylityspaikat ovat edelleen ongelma, johon olisi löydettävä ratkaisu vuoden 2003 liittymisasiakirjan pöytäkirjassa nro 3 olevan 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.¹¹ Tukikohta-alue on ilmoittanut, että sen henkilöstöä saadaan tarvittaessa nopeasti alueille, joilla on luvattomia ylityspaikkoja.

2. TAVAROIDEN LINJANYLITYS

2.1. Kaupan arvo

Vihreää linjaa koskevan komission asetuksen 4 artiklan mukaisesti tavaroita voidaan tuoda Kyproksen tasavallan hallituksen hallintaan kuulumattomilta alueilta sen hallituksen hallintaan kuuluville alueille, mikäli ne ovat 4 artiklassa¹² vahvistettujen vaatimusten mukaisia ja mikäli niillä on Kyproksen turkkilaisen kauppakamarin myöntämä saateasiakirja. Kyproksen turkkilainen kauppakamari ja Kyproksen tasavallan viranomaiset ovat komission asetuksen (EY) N:o 1480/2004¹³ 8 artiklan mukaisesti ilmoittaneet kuukausittain niiden tavaroiden lajin, määrän ja arvon, joille oli myönnetty saateasiakirjat.

Kyproksen turkkilaisen kauppakamarin mukaan niiden tavaroiden kokonaisarvo, joille oli myönnetty saateasiakirjat, oli 5 405 121 euroa (edellisenä vuonna 5 697 695 euroa). Luvut

jotka ovat ylittäneet linjan laittomasti ja joiden kansalaisuudet esitetään komission yksiköiden valmisteluasiakirjan SWD(2019) 290 taulukossa VII.

¹⁰ Henkilöiden lukumäärä kansalaisuuden mukaan jaoteltuna: yhdysvaltalaisia 55, ukrainalaisia 96, venäläisiä 63, argentiinalaisia 27, bosniahertsegovinalaisia 29.

¹¹ EUVL L 236, 23.9.2003, s. 940.

¹² Asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että tavarat on hankittu kokonaan Kyproksen tasavallan hallituksen tosiasialliseen hallintaan kuulumattomilla alueilla tai niille on suoritettu tähän tarkoitukseen varustetussa yrityksessä viimeinen merkittävä ja taloudellisesti perusteltu valmistus tai käsittely Kyproksen tasavallan hallituksen tosiasialliseen hallintaan kuulumattomilla alueilla.

¹³ Komission asetus (EY) N:o 1480/2004, annettu 10 päivänä elokuuta 2004 (EUVL L 272, 20.8.2004, s. 3).

osoittavat, että niiden tavaroiden kokonaisarvo, joille oli myönnetty saateasiakirjat, oli 5,1 prosenttia pienempi kuin vuonna 2017.

Kyproksen tasavallan toimittamien tilastotietojen mukaan linjan ylittäneiden, saateasiakirjoilla varustettujen tavaroiden yhteenlaskettu kauppaa-arvo kasvoi 1,4 prosenttia eli kaupan arvo oli 4 856 892 euroa (edellisenä vuonna 4 790 964 euroa).

Vaikka kauppa hallituksen hallinnassa olevilta alueilta Kyproksen pohjoisosaan ei kuulu vihreää linjaa koskevan asetuksen soveltamisalaan, todettakoon kuitenkin, että sen arvo laski Kyproksen kauppa- ja teollisuuskamarin lukujen mukaan huomattavasti eli noin 14,3 prosenttia vuosien 2017 ja 2018 välillä, 1 343 524 eurosta 1 151 723 euroon. Hallituksen hallinnassa olevilta alueilta Kyproksen pohjoisosaan suuntautuvan kaupan osuus oli 23,7 prosenttia vastakkaiseen suuntaan tapahtuneesta kaupasta (28 % vuonna 2017).

Kyproksen turkkilaisyhteisö käyttää edelleen kauppajärjestelmää, joka periaatteessa vastaa vihreää linjaa koskevassa asetuksessa säädettyjä rajoituksia. Kyproksenturkkilaiset sidosryhmät ilmoittivat tärkeimmäksi syyksi tähän paikallisen yritystoiminnan suojelun. Järjestelmää ei kuitenkaan aina sovelleta yhdenmukaisesti.

2.2. Tavaralajit

Vuonna 2018 kauppaa käytiin eniten muovituotteilla ja seuraavaksi eniten tuoreella kalalla, rakennusmateriaaleilla ja jäte- tai romutuotteilla.¹⁴ Perunoiden kauppa supistui jyrkästi huonon sadon takia.

Kauppaa käytiin myös uusilla tuotteilla, joihin kuuluvat muun muassa kosteuspyyhkeet, käytetyt paristot, muoviset vesisäiliöt ja ruostumattomasta teräksestä valmistetut teollisuusunit. Kaikki linjan yli tapahtunut kauppa oli saaren sisäistä kauppaa.

2.3. Sääntöjenvastaisuudet

Kyproksen tasavallan tulli- ja valmistevero-osasto pyysi komissiolta neuvoja siitä, täyttääkö ”ohenteeksi” ilmoitetulla aineella täytetty säiliö, jolla oli käyty kauppaa vihreän linjan yli, vihreää linjaa koskevan asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaisen alkuperää koskeva kriteerin.¹⁵ Analysoituaan asiaa komissio ilmoitti tulliviranomaisille, että kyseinen seos kuuluu 4 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Komissio kuitenkin totesi myös, että aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 1272/2008 säännöksiä oli erittäin todennäköisesti rikottu, sillä säiliö ei ollut vaarallisten aineiden merkintöjä koskevien sääntöjen mukainen. Komissio toimitti arvionsa Kyproksen turkkilaiselle kauppakamarille, joka ilmoitti tuottajalle tämän tyyppisten tuotteiden kauppaan sovellettavista säännöistä.

¹⁴ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja SWD(2019) 290, taulukko IV.

¹⁵ Komission asetuksen (EY) N:o 1480/2004 2 artiklan 4 kohdan mukaan Kyproksen tasavallan viranomaisten on ilmoitettava komission yksiköille tapauksista, joissa on perusteltuja syitä epäillä, täyttävätkö tuotteet alkuperävaatimukset.

2.4. Tavaroiden liikkumista koskevat esteet ja vaikeudet

Linjan ylittävän kaupan esteitä on edelleen olemassa, mikä on komission ja kyproksenturkkilaisten toimijoiden mukaan syy kaupan vähyyteen.

Kuten aiemmissa kertomuksissa¹⁶ on todettu, kysymystä kyproksenturkkilaisten hyötyajoneuvojen ylityksistä hallituksen hallinnassa oleville alueille ei ole edelleenkaan ratkaistu. Toistaiseksi tilanne on siis se, etteivät yli 7,5 tonnia painavat kyproksenturkkilaiset hyötyajoneuvot voi ylittää linjaa, jos niillä ei ole Kyproksen tasavallan myöntämiä, kaikilta osin EU:n säännösten mukaisia asiakirjoja. Kyproksen tasavallan viranomaiset ovat ilmoittaneet komissiolle ottaneensa käyttöön määräyksiä, joiden avulla kyproksenturkkilaisten on helpompi saada katsastustodistus ja ammattikuljettajan ajokortti. Komissio on vakuuttunut siitä, että asian ratkaiseminen lisäisi merkittävästi kaupan määrää, koska se helpottaisi tavaroiden kuljetusta. Lisäksi asian ratkaiseminen vahvistaisi talouden toimijoiden välisiä yhteyksiä Kyproksessa ja tällä tavoin vahvistaisi merkittäväällä tavalla yhteisöjen välistä luottamusta. Komissio arvioi sen takia, voidaanko liikenneturvallisuudelle mahdollisesti myöntää EU:n tukea.

Kuten aiemmissa kertomuksissa on todettu, Kyproksen tasavallan viranomaiset eivät edelleenkaan salli jalostettujen elintarvikkeiden tai elintarvikkeiden kanssa kosketukseen joutuvien materiaalien tuomista linjan yli terveystarvikkeiden ilmaistua huolensa Kyproksen pohjoisosassa käytetystä tuotantomenetelmästä. Komissio vahvisti raportointijaksolla Kyproksen tasavallalle, että näiden tuotteiden kuljettaminen vihreän linjan yli on sovellettavan lainsäädännön nojalla sallittua, eivätkä Kyproksen tasavallan viranomaiset saisi kieltää sitä. Vaikka viranomaiset voivat vihreää linjaa koskevan asetuksen mukaisesti ottaa ylityspaikoissa näytteitä tuotteista ja analysoida ne, niiden ei tulisi estää kaikkien jalostettujen elintarvikkeiden linjanylitystä. Komissio on ehdottanut sellaisen järjestelmän käyttöönottoa, jolla voitaisiin helpottaa jalostettujen elintarvikkeiden ja elintarvikkeiden kanssa kosketukseen joutuvien materiaalien linjanylitystä ja samalla puuttua turvallisuutta koskeviin ongelmiin. Komission pyytämiä lisäkeskusteluja ratkaisun löytämiseksi ei ollut järjestetty tämän kertomuksen valmistumiseen mennessä. Komissio on edelleen huolissaan vihreää linjaa koskevan asetuksen asianmukaisesta täytäntöönpanosta ja harkitsee, miten asiassa olisi edettävä.

Edellisten vuosien tapaan kyproksenturkkilaiset kauppiaat ovat raportoineet vaikeuksista saada tuotteitaan kauppohen valikoimiin ja mainostaa tuotteitaan ja palvelujaan hallituksen hallintaan kuuluvilla alueilla. Tämä ehkäisee kauppaa. Kuten aiemmin, kauppiaat ovat kertoneet kyproksenkreikkalaisten haluttomuudesta ostaa kyproksenturkkilaisia tuotteita. Lisäksi mainittiin, että molempien yhteisöjen kauppiaat kohtaavat monia hallinnollisia ongelmia halutessaan solmia liikesuhteita toiseen yhteisöön. Talouden toimijoiden on linjan molemmilla puolilla voitava vapaasti solmia toimintansa edellyttämiä liikesuhteita.

¹⁶ Ks. esim. yhdeksäs, kymmenes, yhdestoista, kahdestoista, kolmastoista ja neljästoista kertomus neuvoston asetuksen (EY) N:o 866/2004 täytäntöönpanosta ja sen soveltamisesta aiheutuneesta tilanteesta.

2.5. Tavaroiden salakuljetus

Tavaroiden salakuljetus on edelleen yleistä, mikä johtuu laittomien linjanylitysten valvonnan vaikeudesta.

Kyproksen tasavallan viranomaiset suorittivat 1 711 takavarikointia vuonna 2018 (edellisenä vuonna 1 334). Kyproksen tasavallan vihreällä linjalla takavarikoimien savukkeiden ja itsekäärittämissä savukkeissa käytettävän tupakan määrät kasvoivat vuonna 2018: savukkeita takavarikoitiin 469 870 kappaletta ja kääretupakkaa 587 513 grammaa (edellisenä vuonna 203 290 savuketta ja 440 259 grammaa). Merkittävä kasvu johtui Turkin liiran arvon heikkenemisestä suhteessa euroon vuonna 2018. Myös teollis- ja tekijänoikeuksia rikkovien tuotteiden salakuljetus lisääntyi merkittävästi (45 %) vuodesta 2017. Muita takavarikoituja tuotteita olivat alkoholi, hyönteismyrkyt, maataloustuotteet sekä eläin- ja meijerituotteet. Yksi salakuljetustapaus vietiin tuomioistuimeen. Tapauksissa, jotka koskivat pienten savukemäärien salakuljetusta, määrättiin yleensä hallinnollinen seuraamus ja takavarikoitujen tuotteiden menetys.

Itäisen tukikohta-alueen viranomaiset takavarikoivat salakuljetettuja tavaroita itäisellä tukikohta-alueella aiempaa enemmän vuonna 2018. Takavarikkoja tehtiin 555, kun vuonna 2017 niitä tehtiin 432. Vuoden 2017 tapaan savukkeet ja kääretupakka olivat yleisimmät takavarikoidut tavarat.

Puskurivyöhykkeellä sijaitsevan Pylan kylän kyproksenturkkilaisen väestön perinteisten tavarahankintojen osalta (vihreää linjaa koskevan asetuksen 4 artiklan 10 kohta) itäisen tukikohta-alueen hallinto valvoo muun muassa rakennusmateriaalien, kalan ja savukkeiden määriä ja tilastoi ne.

2.6. Kaupan helpottaminen

Komissio jatkoi edelleen keinojen etsimistä linjan ylittävän kaupan lisäämiseksi.

Komissio antoi heinäkuussa 2015 ehdotuksen vihreää linjaa koskevan asetuksen muuttamiseksi. Ehdotuksen tarkoituksena on vahvistaa, miten järjestelmää, jolla valvotaan asetuksen (EU) N:o 1151/2012 nojalla rekisteröidyn nimen soveltamisalaan kuuluvia tavaroita, sovelletaan niillä Kyproksen tasavallan alueilla, jotka eivät kuulu Kyproksen tasavallan hallituksen tosiasialliseen hallintaan.¹⁷ Tämän muutosehdotuksen käsittely oli vielä kesken raportointijakson lopussa. Ehdotus perustuu Halloumi/Hellim-juustoa koskevasta väliaikaisesta ratkaisusta saavutettuun yhteisymmärrykseen, johon päästiin puheenjohtaja Jean-Claude Junckerin johdolla hänen vieraillessa Kyproksella 16. heinäkuuta 2015.¹⁸ Ratkaisua sovelletaan Kyproksen jälleenyhdistymistä odoteltaessa.

Helpottaakseen tuoreen kalan viemistä linjan yli Kyproksen tasavallan viranomaiset pidensivät tuoreelle kalalle tehtävän eläinlääkinnällisen tarkastusyksikön aukioloaikoja Agios Dhometiosin ylityspaikassa. Tarkastuksia tehdään nyt kaikkina arkipäivinä klo 7.30–15.00.

¹⁷ COM/2015/0380 final - 2015/0165 (NLE).

¹⁸ http://europa.eu/rapid/press-release_MEX-15-5402_en.htm

Kyproksen turkkilainen kauppakamari ilmaisi jälleen olevansa yleisesti ottaen kiinnostunut kaikkien elävien eläinten ja eläintuotteiden kauppaa koskevan kiellon poistamisesta sillä edellytyksellä, että kyseiset tuotteet ovat EU:n sääntöjen ja määräysten mukaisia. Kyproksen tasavalta on toistuvasti ilmaissut halukkuutensa selvittää mahdollisuutta laajentaa niiden tavaroiden luetteloa, jotka saavat ylittää linjan hallituksen hallinnassa oleville alueille.

Komissio kannustaa talouden toimijoita hyödyntämään olemassa olevia liiketoimintamahdollisuuksia ja suhtautuu myönteisesti Kyproksen kaupp- ja teollisuuskamarin ja Kyproksen turkkilaisen kauppakamarin määrätietoisiin toimiin.

2.7. Unionin tavarat, jotka tuodaan takaisin Kyproksen tasavallan hallituksen tosiasialliseen hallintaan kuuluville alueille sen tosiasialliseen hallintaan kuulumattomien alueiden kautta

Kyproksen tasavallan viranomaiset ilmoittivat, että 3 093 tavaraa tuotiin takaisin hallituksen hallinnassa oleville alueille sen hallintaan kuulumattomien alueiden kautta. Saatujen tietojen mukaan nämä ylitykset sujuvat hyvin ja tavara liikkuu pääosin Káto Pýrgos – Karavostásin ylityspaikan ja Astromerítis–Zóidian ylityspaikan kautta.

2.8. Vihreän linjan ylittävien matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvät tavarat

Itäisen tukikohta-alueen viranomaiset pyysivät komissiolta raportointijaksolla neuvoa polttoaineen kuljetuksesta vihreän linjan yli henkilökohtaista kulutusta varten. Vihreää linjaa koskevan asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaan linjan ylittävien matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin kuuluvat tavarat vapautetaan liikevaihto- ja valmisteveroista sekä muista veroista, jos on kyse muusta kuin kaupallisesta maahantuonnista ja tavaroiden kokonaisarvo on enintään 260 euroa henkilöä kohti. Komissio vahvisti itäisen tukikohta-alueen ja Kyproksen tasavallan viranomaisille, että muoviasiastioissa olevan polttoaineen osalta on tapauskohtaisesti tutkittava, kuljetetaanko polttoaine kussakin ylityspaikassa kaupallisia tarkoituksia varten, ja jos näin ei ole, ylittääkö polttoaineen arvo 260 euroa henkilöä kohti. Vihreää linjaa koskevassa asetuksessa ei säädetä vihreän linjan ylittävien ajoneuvojen tavanomaisissa polttoainesäiliöissä olevalle polttoaineelle tehtävistä tarkastuksista, eikä sen takia ole olemassa perusteita kieltää tällaiset ylitykset tai rajoittaa niitä.

3. PÄÄTELMÄT

Kuten aiemmissa kertomuksissa on todettu, Kyproksen tasavallan ja tukikohta-alueen viranomaisten suorittama linjan valvonta hyväksytyissä ylityspaikoissa ja niiden toteuttamat toimet ovat tyydyttäviä. Lefka-Aplikin ja Deryneian ylityspaikat aloittivat toimintansa. Linjan laittomasti ylittävien henkilöiden määrä kasvoi huomattavasti. Tämä kehitys aiheuttaa yhä enemmän huolta Kyproksen tasavallan viranomaisille, ja tilannetta on seurattava tarkasti. Komissio kehottaa tukikohta-alueen hallintoa ottamaan käyttöön tarvittavat henkilöstöresurssit luvattomiin ylityspaikkoihin liittyvän ongelman ratkaisemiseksi. Komissio on edelleen sitä mieltä, että ylityspaikoilla on erittäin tärkeää soveltaa vaatimuksia, jotka ovat

vakaita ja ennustettavia ja jotka takaavat oikeusvarmuuden. Myös EU:n kansalaisten vapaa liikkuvuus on erittäin tärkeää.

Kyproksen tasavallan antamien tietojen mukaan vuonna 2018 linjan yli käydyn kaupan arvo kasvoi 1,4 prosenttia eli 4 790 964 eurosta 4 856 892 euroon. Samalla niiden tavaroiden arvo, joille oli myönnetty saateasiakirjat, väheni 5,1 prosenttia, 5 697 695 eurosta 5 405 121 euroon. Kauppaa käytiin eniten muovituotteilla ja seuraavaksi eniten tuoreella kalalla, rakennusmateriaaleilla ja jäte- tai romutuotteilla.

Kyproksen kauppa- ja teollisuuskamari ja Kyproksen turkkilainen kauppakamari jatkoivat tiivistä yhteistyötä, jonka tarkoituksena on tuottaa taloudellista hyötyä molemmille yhteisöille.

Raportointijaksolla kaupassa oli edelleen joitakin esteitä. Kyproksen tasavalta ei edelleenkään salli yli 7,5 tonnia painavien kyproksenturkkilaisten hyötyajoneuvojen linjanylitystä. Tässä ei tapahtunut muutoksia vuonna 2018. Kyproksen tasavallan viranomaiset eivät myöskään salli jalostettujen elintarvikkeiden tai elintarvikkeiden kanssa kosketukseen joutuvien materiaalien tuomista linjan yli. Komissio vahvisti Kyproksen tasavallalle, että näiden tuotteiden kuljettaminen vihreän linjan yli on sovellettavan lainsäädännön nojalla sallittua, eivätkä Kyproksen tasavallan viranomaiset saisi kieltää sitä. Komissio on ehdottanut sellaisen järjestelmän käyttöönottoa, jolla voitaisiin helpottaa jalostettujen elintarvikkeiden ja elintarvikkeiden kanssa kosketukseen joutuvien materiaalien linjanylitystä ja samalla puuttua turvallisuutta koskeviin ongelmiin. Tämän kertomuksen valmistumiseen mennessä ei ollut käyty lisäkeskusteluja ratkaisun löytämiseksi asiaan. Komissio on edelleen huolissaan vihreää linjaa koskevan asetuksen asianmukaisesta täytäntöönpanosta ja harkitsee, miten asiassa olisi edettävä.

Vaikka vihreää linjaa koskeva asetus muodostaa edelleen hyvän lähtökohdan henkilöiden ja tavaroiden siirtymiselle alueille/alueilta, jotka ovat Kyproksen tasavallan hallituksen hallinnassa, komissio on kaiken kaikkiaan edelleen huolestunut kaupan vähäisyydestä. Komissio katsoo, että tässä kertomuksessa mainittujen kaupan esteiden poistaminen lisäisi merkittävästi vihreän linjan ylittävää kauppaa. Komissio toivoo, että kauppakamareiden työ Kyproksen kreikkalais- ja turkkilaisyhteisön liike-elämän toimijoiden välisten yhteyksien lisäämiseksi johtaa taloudellisten siteiden vahvistumiseen.

Tässä tilanteessa komissio luottaa edelleen siihen, että Kyproksen tasavalta ja tukikohta-alue tekevät yhteistyötä varmistaakseen neuvoston asetuksen (EY) N:o 866/2004 tosiasiallisen täytäntöönpanon, jota komissio seuraa jatkossakin.